

comunicazione

Berlingske

Siciliens magiske Madonie-bjerge

Et roadtrip i Madonie-bjergene på Sicilien er som en rejse tilbage i tiden, hvor verden var dækket af natur og middelalderbyer. Men bjergene gemmer også på innovation, der involverer alt fra æsler over rockmusik til ost, og har fundet sin egen vej ind i det 21. århundrede.

TEKST OG FOTO: JULIE RING-HANSEN HOLT - FRI@BERLINGSKEMEDIA.DK

Landsbyen Gangi løber som lava ned ad den lille bjergtop Monte Marone på Sicilien. Øverst troner middelalderstøtten Ventimiglia, der blev grundlagt i 1300-tallet af Francesco I Ventimiglia, og derfra udvidede byen sig ned ad bjerget. Familien er en af Italiens adelsfamilier, og navnet dukker op, når man kører rundt i de bølgende bjerge mellem korkege, oliventræer og vild fennikel i det nordlige Siciliens naturpark, Madonie.

Madonie er på UNESCO's Verdensarvsliste og rummer på sine 40.000 hektar den rigeste natur på Sicilien. Bjergene tårner sig op 12.000 meters højde, og placeringen mellem Europa, Afrika og Asien danner grobund for 1.600 forskellige planter. Mange besøger bjergområdet for at støde på parkens 65 forskellige slags orkidéer, et tusind år gammelt ege-

træ eller Madonie-fyren, der er parkens vartegn, på sin vandretur. Området ligger som nabo til den aktive vulkan, Etna, der er det højeste punkt på hele øen. Men i Madonie finder man det næsthøjeste, hvor man blandt andet kan stå på ski.

Alle sicilianere, jeg støder på, fortæller, at Etna er fuld af paradokser, men det er Madonie bestemt også, finder jeg ud af.

Et hus for en euro

Et paradoks er for eksempel, at naturparken bliver hyldet som et centrum for stor natur og biodiversitet, mens der samtidig afholdes et årligt rallyløb i bjergene.

Billobet, Targa Florio, blev startet i 1906 af Vincenzo Florio, der var stor bilentusiast og barnebarn af en vin- og krydderihandler af samme navn. Det begynde som et løb for sportsbiler, men blev i

1970'erne afløst af Targa Florio Rally, som er en del af det italienske rallymesterskab.

Efter øens omtumlede liv, hvor senest Frankrig og Spanien havde magten over Palermo og resten af Sicilien, blev øen i 1860 en del af Italien, og navnlig Florio-familien får en stor del af æren for Palermos økonomiske og industrielle vækst.

70 kilometer fra Palermo ligger Madonie, hvor middelalderbyerne ligger dryppet ud over naturparken uden tilsyneladende at have ændret sig meget gennem århundrederne.

Går man op ad Gangis små gader, der bugter sig op mod bjergtoppen, har man udsigt ned over ensartede tage med tagsten, der alle er brændt i samme nuance. Og for en enkelt euro kan et helt hus her blive dit! Gangi er nemlig en af de italienske byer, hvor borgmesteren tilbage i 2012 satte gang i hussalget for at red-

Familien Parrivaccios osteproduktion- og udsalg på vej SS120.

de en by, der blev mere og mere forladt, og hvor mange huse stod tomme uden at blive vedligeholdt.

Det eneste krav er, at man skal renovere 'skaller' inden for to år, hvis man overtager et hus.

Det har især udlændinge taget godt imod. Ikke mindst efter 2015, hvor byen blev kåret som Italiens smukkeste historiske by, *borgo più bello d'Italia*.

Det var dog ikke noget, den lille bjergby nødvendigvis selv tænkte noget særligt om. Så året efter udnævnelsen væltede det ind med busser fulde af turister – for at finde alle butikker og caféer lukkede mellem klokken 13 og 16, som de plejede.

Hvis man er til keramik, er Santo Stefano di Camastra værdt at svinge forbi.

comunicazione

Olieproducent Alessandro Mocciano Li Destri og hans hustru

Gangis tage flyder ned ad Monte Marone, og for en euro kan et af dem blive dit.

Middelalderbyen Gangis smalle gader.

I kirken Chiesa di San Nicolò står de tidligere præster mumificeret på rad og række.

Til vinsmagning lærer man at varme olien op i hånden, inden man drikker den.

I dag er det en stille og rolig oplevelse at besøge bjergbyen. Hvis man da ikke lige vover et besøg i kirken Chiesa di San Nicolò. Her står alle de tidligere præster på rad og række – balsamerede og i deres fineste præstekjoler. Det kan give selv de mest hærdede besøgende mareridt.

Oliesmagning hos Alex
Mellem byerne Gangi og Geraci ligger en gård med olivenproduktion. Faktisk er de håndplukkede, økologiske, koldpressede olivenolier blandt verdens bedste ifølge flere internationale priser som BIOL, Dubai Olive Oil Competition og London Olive Oil Health Competition. Alessandro

Mocciano Li Destri er oliesommelier og driver gården Santa Barbara, der har tilhørt hans familie siden 1776.

Alessandro – eller Alex, som folkene omkring ham kalder ham – er lidt af en fest at besøge. Han er ekstremt gæstfri og giver et underholdende foredrag (han er halv brite og er derfor til at forstå) om sine olier med store, energiske armbevægelser, mens vi lærer, hvordan man smager på olie og spiser hans hjemmelavede pasta alla Norma med tomat, ristet aubergine, basilikum og ricottaost. Bagefter drikker vi kaffe og spiser frisk frugt på husets helt eventyrlige terrasse med udsigt over dalen, oliventræer - og hans tyve æsler.

Hvis man vil besøge Alessandro Mocciano Li Destri og Santa Barbara, der arrangerer guidede ture i olivenlundene, madlavning og olivenoliesmagning, skal man tjekke hans hjemmeside, terrediequila.it. Det er også muligt at komme tidligt om morgenen og være med til at plukke oliven, presse dem med mølleren, smage olien, lave mad med den og tage en flaske af den med hjem.

Køernes flyttedag
Fra Santa Barbara-gården går turen videre forbi Geraci, hvor køer og får hvert år den 25. maj bliver ledt forbi et stort, aflangt springvand som en lykkebringende gestus på vejen fra de lavereliggende marker og op på de køligere skråninger, hvor de skal være hen over sommeren. Begivenheden hedder *transumanza* og er en lokal festdag.

Køerne og fårene, der går her i Madonie, er også leverandører til den lokale osteproduktion af ricotta, mozzarella og andre lækre oste, som man

for eksempel kan smage på et lille stop hos mejeriet Bardor mellem Gangi og Geraci.

Bartolo Parrivacchio åbnede mejeriet i 1970'erne. I dag drives det af hans tre døtre, der også langer de frisklavede oste over disken.

Ud over oste og oliven er aubergine, svampe og pistacienødder blandt lokale favoritter i køkkenet. Og manna, som er en saft, der tappes af lokale træer og bruges som sødemiddel i sirupper og kager - og i et naturligt afføringsmiddel.

Kager er en anden ting, man bryster sig af i Madonie. For eksempel Tuminello-småkager, der er internationalt kendte. Eller panettone, som egentlig er en dessert fra Milano, men som Fiasconaro på Piazza Margerithe i Castelbuono har perfektioneret. Prøv endda at smøre lidt 'grønt guld', en pistaciespread, på. Eller prøv en cassata, torroni eller en af de allestedsnærværende cannoli.

Fort sættes side 6

Castelbuonos 'skraldesæl' Gina.

Her skal du ...

... **bo:** Massaria Susafa er et smukt boutiquehotel på landet, der lige har fået Michelin-nøglen. Hotellet er drevet af femte generation Madonie-bønder efter bæredygtige principper. Så hvis du søger lidt agriturismoluksus, er Susafa et godt bud.

... **drikke vin:** Etnas skråninger er ved at blive verdens navn, når det kommer til vinproduktion. Flere af vinproducenterne inviterer indenfor til vinsmagning, og flere tilbyder også frokost i det grønne samt overnatning. Prøv for eksempel Palmento Constanzo, Graci, Pietradolce eller Cottanera.

... **høre musik:** Indierock-festivalen Ypsigrock har samlet folk fra hele verden siden 1997. Festivalen afholdes i den lille bjergby, Castelbuono, med en primær koncertscene foran slottet. Men festivalen foregår i hele byen med talks, workshops og udstillinger.

... **have pulsen op:** Madonie Adventure Park i Petralia Sottana, hvor man kan klatre gennem forskellige ruter og også overnatte i trætoppene.

... **købe keramik:** Santo Stefano di Camastra

Hele byens slot

Da Ventimiglia-familien havde bygget sig et hjem i Gangi, fandt de ifølge de lokale hurtigt ud af, hvor koldt det blev om vinteren. Så familien rykkede et par hundrede højdemeter ned til Castelbuono og etablerede endnu et slot her i 1317.

Ventimiglia-familiens slægtslinje ophørte i 1870. I 1920 kom slottet derfor på markedet, og mange private var interesserede i at købe det og lave det om til turistformål. Men

Palatine-kapellet, der rummer Sankt Annes kranium.

byens indbyggere samlede ind, så kommunen kunne købe det og bevare det på hele byens hænder. I dag ligger bymuseet i slottet, ligesom det er værd lige at stikke hovedet ind

i Palatine-kapellet, der blev bestilt i 1600-tallet af Ventimiglia-familien og er et barokværk, der bugner af groteske figurer, mennesker, dyr, engle, blomster og religiøse figurer.

Slottet, der blev købt af et samlet Castelbuono.

som skraldesamlere sammen med mennesker, der har brug for en lille hjælpende hånd. Æslernes menneske-kolleger er nemlig folk, der på en eller anden måde har udfordringer i livet som for eksempel tidligere alkoholikere.

Afslutning ved havet

Det siges, at Castelbuono har nogle af de ældste indbyggere i Italien, og ifølge en af de lokale skyldes det den rene bjergluft, det rene kildevand og god vin. En kombination, der er svær at forlade.

Men hvis man alligevel formår at komme ned fra Madonie-bjergene og køre tilbage ud til vandet, er det værd at køre vestpå ad den smukke landevej langs havet. Måske bliver du nødt til lige at holde for det passerende tog, men det er det værd for at slutte af i Cafalù. Der er i øvrigt kun ét togspor, og jeg fandt aldrig ud af, hvordan det system egentlig virker.

Byen har kun omkring 9.000 indbyggere, men de forstår at feste. Der er nogenlunde en festival for alt her, og Castelbuono har en sær evne til at mikse den traditionelle middeldrby med det 21. århundrede. Hvert år kan man blandt andet gå til jazz-festival eller indierock-festivalen Ypsigrock, som tidligere har bragt bandnavne som The National og Primal Scream til byen.

Går man rundt i byens gader i løbet af formiddagen, kan man i øvrigt være så heldig at støde ind i Gina eller nogle af hendes kolleger. Gina er byens 'skraldevogn'. Godt nok er hun et æsel, men i den entreprenante by fandt man ud af, at det var meget nemmere at bruge æsler i de smalle, stejle gader end biler. Så nu har en flok hunæsler (man vurderer, at de er mere pålidelige) job

for den af kapellet står byens vigtigste relikvie: Sankt Annes kranium. Bag et gitter og pakket ind i en sølvbuste står det i sikkerhed i kapellet og bringes kun frem en gang om året under den ugelange religiøse fejring af Sankt Anne.

Men altså, Cefalù virker med sine cirka 14.000 indbyggere som en pulserende storby efter, at man har tilbragt tid i de små bjerglandsbyer. Den historiske by ligger smukt ud til vandet med den stejle Rocca-klippe som iøjnefaldende vartegn. Det første, der møder én, er en række restauranter med udeservering helt ud til vandet. Slå dig ned her og nyd solnedgangen, hvis klokken er blevet mange, eller brug eftermiddagen på stranden, der er blandt Siciliens bedste. Eller gå rundt i de små gader og på pladserne, hvor det bugner af caféer, restauranter, smykkebutikker med de lokale korallerperler og isboder.